

14 Απριλίου 2024

Σχόλια και προτάσεις Green Tank επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας που βρίσκεται σε δημόσια διαβούλευση

Με το παρόν κείμενο, το Green Tank υποβάλλει στη δημόσια διαβούλευση σχόλια και προτάσεις επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «*Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των πολυεπίπεδων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους τομείς: α) της διαχείρισης υδάτων, β) της διαχείρισης και προστασίας των δασών, γ) της αστικής ανθεκτικότητας και πολιτικής, δ) της καταπολέμησης της αυθαίρετης δόμησης, ε) της ενεργειακής ασφάλειας*».

Τα σχόλια και οι προτάσεις αφορούν σε άρθρα

- της Ενότητας Β (Μέρος Γ)
- της Ενότητας Δ (Μέρος Α & Β).

Δυστυχώς εξακολουθεί να συνεχίζεται η κακή πρακτική του πολύ περιορισμένου χρόνου διαβούλευσης, και μάλιστα για πολύ-νομοσχέδια που αφορούν πληθώρα θεμάτων, η οποία στην ουσία υποβαθμίζει τον ίδιο τον θεσμό της διαβούλευσης.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ, ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Μέρος Γ'

Άρθρο 32: Ρυθμίσεις για το προσωπικό του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 32 ν. 4685/2020

Με το αρ. 182 του ν. 5037/2023 προβλέφθηκε η ανάθεση ελεγκτικών και κυρωτικών αρμοδιοτήτων επί διοικητικών παραβάσεων στα στελέχη του ΟΦΥΠΕΚΑ και των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, το οποίο αποτελεί ένα θετικό βήμα προς την ενδυνάμωση του οργανισμού και τη συμβολή του στην περιβαλλοντική προστασία και την εφαρμογή του περιβαλλοντικού δικαίου. Με την παρούσα ρύθμιση παρέχονται διευκρινίσεις ως προς με τη στελέχωση του Οργανισμού.

Αποτελεί, λοιπόν, ευκαιρία, να συμπληρωθεί η ρύθμιση με την πρόβλεψη για την ανάθεση προ-ανακριτικών καθηκόντων στα στελέχη του ΟΦΥΠΕΚΑ ή τη ρητή αναγνώριση των στελεχών ως «ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων» - κατ' αντιστοιχία με τα σώματα ασφαλείας και τη δασική υπηρεσία ή ακόμα και τη Θηροφυλακή - για την έγκαιρη και αποτελεσματική παρέμβαση στη φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Μάλιστα, αυτή η πρόβλεψη καθίσταται αναγκαία μετά τις νέες προβλέψεις περί περιβαλλοντικών ποινικών κυρώσεων που έχουν ήδη εισαχθεί στη νομοθεσία (βλ ν. 5037/2023).

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μέρος Α' Πρόγραμμα «Απόλλων» Άρθρα 95-96

Είναι σημαντικό ότι με το προτεινόμενο Πρόγραμμα θα καλυφθούν σημαντικές ενεργειακές ανάγκες των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και οργανισμών με άμεση επίπτωση στην ύπαιθρο, όπως οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων, καθώς και ευάλωτων νοικοκυριών με καθαρή ενέργεια και μέσω της αυτοπαραγωγής.

Στα θετικά σημεία της ρύθμισης περιλαμβάνεται, επίσης, η πρόβλεψη για συμμετοχή στο πρόγραμμα φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και οργανισμών που ήδη εκτελούν έργα ενεργειακού συμψηφισμού. Δίχως να αποκλείονται, μπορούν να καλύψουν έως 30% των καταναλώσεών τους από το Πρόγραμμα.

Προβληματισμό, όμως, προκαλεί η συνέπεια του Προγράμματος Απόλλων στον θεσμό των ενεργειακών κοινοτήτων, καθώς επιλέχθηκε η δημιουργία μιας Ενεργειακής Κοινότητας Πολιτών (ΕΚΠ) ανά Περιφέρεια για την εφαρμογή του. Κι αυτό, διότι, πρόκειται για ένα κεντρικά καθοδηγούμενο σχήμα, με την Πολιτεία να αναλαμβάνει την υλοποίησή του, ενώ οι τοπικές αρχές και η τοπική κοινωνία δεν έχουν κάποιο αποφασιστικό ρόλο σε αυτό. Επίσης, πρόκειται για ένα κλειστό σχήμα σε αντίθεση με τις ενεργειακές κοινότητες που προβλέπεται να είναι ανοιχτές για την είσοδο νέων μελών. Εδώ, η ενεργειακή κοινότητα επιλέχθηκε ως μια οποιαδήποτε εταιρική μορφή, δίχως να συνυπολογίζονται οι αρχές και ο ρόλος του συνεργατισμού. Οπότε δεν αποτελεί καλή πρακτική αξιοποίησης του εργαλείου των ενεργειακών κοινοτήτων, ιδίως όσον αφορά στη συμμετοχή, τη συναπόφαση και τη δημοκρατία στη λήψη αποφάσεων που προϋποθέτουν οι ενεργειακές κοινότητες. Μάλιστα, η ΕΚΠ δεν εμπλέκεται καν στη διαχείριση της παραγόμενης ενέργειας (συμψηφισμό και επιμερισμό), καθώς αυτό προβλέπεται να υλοποιείται από υπεύθυνο που ορίζουν οι κάτοχοι των σταθμών.

Επιπλέον, ενώ πρόκειται για το μεγαλύτερο πρόγραμμα ενεργειακού συμψηφισμού μέχρι σήμερα, οργανώνεται με τρόπο που δεν περιλαμβάνει τους πολίτες (πλην των ευάλωτων) και την τοπική επιχειρηματικότητα. Με δεδομένο τον περιορισμένο διαθέσιμο ηλεκτρικό χώρο, είναι εύλογο να αναρωτηθεί κανείς πώς θα συνδεθούν και πώς θα χρηματοδοτηθούν έργα αυτοπαραγωγής από πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο μέλλον.

Επίσης, τη στιγμή που δίνονται πολύ πιεστικές προθεσμίες για τη συμμετοχή ή μη των δικαιούχων της ρύθμισης στην ΕΚΠ κάθε περιφέρειας, είναι πολλές και ιδιαίτερα σημαντικές οι παράμετροι του προγράμματος που παραπέμπονται σε έναν απροσδιόριστο μελλοντικό χρόνο μέσω (Κοινών) Υπουργικών Αποφάσεων, όπως η χρηματοδότηση, η αποζημίωση επιλέξιμων έργων, κίνητρα για μείωση κατανάλωσης, υποχρεώσεις ωφελούμενων και κατόχων επιλέξιμων σταθμών κ.ά.

Τέλος, αναφέρεται στην περ. Β παρ. 8 του αρ.96 ότι «για τους σκοπούς του προγράμματος δύναται να καθορίζονται χρεώσεις στους ωφελούμενους για μέρος της ενέργειας που συμψηφίζεται, οι οποίες αποτελούν έσοδο του Ειδικού Λογαριασμού Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. του άρθρου 143 του ν. 4001/2011», δίχως να αποφασηθεί ποιες μπορούν να είναι αυτές οι χρεώσεις και ποιος θα αποφασίσει για αυτές. Μήπως αποτελεί προάγγελο επιβολής ποικίλων χρεώσεων στους αυτοπαραγωγούς; Σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να εφαρμόζονται οριζόντιες χρεώσεις στους ωφελούμενους του προγράμματος. Τα ευάλωτα νοικοκυριά, για παράδειγμα, θα πρέπει να εξαιρεθούν από επιβαρύνσεις.

Προτάσεις:

- *Να προβλεφθούν περισσότερες αρμοδιότητες στην ΕΚΠ και να ενισχυθεί η συνεργασία πολιτείας, κατόχων σταθμών και ΕΚΠ, ώστε αφενός η ΕΚΠ να λειτουργήσει βάσει των αρχών και αξιών του συνεργατισμού, και αφετέρου οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά μέλη της ΕΚΠ που θα ωφεληθούν από το πρόγραμμα να αποκτήσουν γνώση λειτουργίας μιας ενεργειακής κοινότητας και ανάπτυξης και διαχείρισης έργων ΑΠΕ, ώστε να μπορέσουν να αναλάβουν μελλοντικά εξολοκλήρου τα έργα συμψηφισμού.*
- *Να προβλεφθεί άμεσα ένα επιπλέον πρόγραμμα όπου το κράτος θα εγγυηθεί για έργα αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων με ισχυρή συμμετοχή πολιτών και τοπικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, είτε εξασφαλίζοντας για αυτά όρους ανάλογους με το Πρόγραμμα Απόλλων είτε επιδοτώντας το κόστος εγκατάστασης έργων ΑΠΕ και υποδομών αποθήκευσης.*

Μέρος Β' Κεφάλαιο Α'

Άρθρο 97: Διενέργεια ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών για σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης - Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 4414/2016

Η κατάργηση των λειτουργικών ενισχύσεων είναι επί της αρχής σωστή, καθώς τόσο τα φωτοβολταϊκά όσο και τα αιολικά συστήματα αποτελούν πολύ ώριμες τεχνολογίες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και δεν χρειάζονται λειτουργικές ενισχύσεις για την περαιτέρω ανάπτυξή τους. Η παροχή τέτοιων λειτουργικών ενισχύσεων οδηγεί σε αχρείαστη αύξηση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για τους υπόλοιπους πολίτες, πράγμα που είναι τουλάχιστον άδικο. Το 2023 η εγκατεστημένη ισχύς των εμπορικών έργων των ενεργειακών κοινοτήτων είναι 1,163 MW έναντι 14 MW εγκατεστημένων έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες, ενώ καταγράφονται 1,892 εκκρεμή εμπορικά έργα ενεργειακών κοινοτήτων (μη ηλεκτρισμένα και μη ακυρωμένα) ισχύος 1,575MW έναντι 461 εκκρεμών έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες ισχύος 289MW. Είναι προφανής η εκμετάλλευση του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων από εταιρείες ΑΠΕ και η στρέβλωση που έχει δημιουργηθεί τόσο θεσμικά όσο και στο επίπεδο της αγοράς. Για να υποστηρίξει η πολιτεία τον θεσμό των ενεργειακών κοινοτήτων και να ενισχύσει ουσιαστικά τους πολίτες ώστε να συμμετάσχουν με υγιή τρόπο στην αγορά ενέργειας μέσω των ενεργειακών κοινοτήτων, προτείνεται η δημιουργία ειδικού διαγωνιστικού πλαισίου μόνο για έργα ΑΠΕ ενεργειακών κοινοτήτων, ώστε να εξασφαλίζονται ίσοι όροι ανταγωνισμού και παράλληλα να θωρακίζεται ο θεσμός από αθέμιτες πρακτικές και να διασφαλίζεται η συμμετοχή και το όφελος των τοπικών κοινωνιών. Κάτι τέτοιο δεν επιτυγχάνεται αν το μοναδικό κριτήριο που θα ομαδοποιεί έργα για τη συμμετοχή τους σε ανταγωνιστικές διαδικασίες είναι το μέγεθος (ισχύς) και η τεχνολογία τους. Για παράδειγμα, μια σχετικά μικρή (με δεδομένα αγοράς) εταιρία παραγωγής ΑΠΕ θα είναι σε θέση να κάνει πολύ ανταγωνιστικότερες προσφορές από μια τοπική ενεργειακή κοινότητα, καθώς η πρώτη πιθανόν έχει τη δυνατότητα να κάνει πολλές τέτοιες προσφορές ανά την επικράτεια και άρα

να εξασφαλίζει χαμηλότερες τιμές για το κόστος εγκατάστασης των ΑΠΕ. Οι προτεινόμενες ανταγωνιστικές διαδικασίες μόνο για έργα ενεργειακών κοινοτήτων μπορούν να έχουν τοπικό ή εθνικό χαρακτήρα ανάλογα με τη ζήτηση και τις δυνατότητες απορρόφησης του δικτύου, ενώ μπορούν να προβλέπουν ευνοϊκούς όρους για τη συμμετοχή των ενεργειακών κοινοτήτων σε ανταγωνιστικές διαδικασίες, όπως, ενδεικτικά, χαμηλότερες απαιτήσεις συμμετοχής, οικονομικές διευκολύνσεις για τη συμμετοχή, μεγαλύτερο χρόνο εκτέλεσης έργων. Επίσης, θα μπορούσε να θεσμοθετηθεί ένα αναπτυξιακό ταμείο που να διευκολύνει την πρόσβαση των ενεργειακών κοινοτήτων σε χρηματοδότηση για τη συμμετοχή τους σε ανταγωνιστικές διαδικασίες, όπως, ενδεικτικά, μέσω δανεισμού για κάλυψη κόστους συμμετοχής στον διαγωνισμό και διαμόρφωσης φακέλου συμμετοχής στο διαγωνισμό.

Πρόταση προσθήκης νέας παραγράφου:

«Ειδικά για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς που αναπτύσσονται από Ενεργειακές Κοινότητες του ν.4513/2008, Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας και Ενεργειακές Κοινότητες Πολιτών του ν. 5037/2023, από την 1^η Μαΐου 2024 προβλέπεται η συμμετοχή σε διακριτή ανταγωνιστική διαδικασία. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται η διαδικασία και οι όροι συμμετοχής σε αυτή, ο αριθμός των ανταγωνιστικών διαδικασιών, η ελάχιστη χρονική διάρκεια από την προκήρυξη μέχρι την υποβολή προσφορών, η ανώτατη και κατώτατη τιμή προσφορά και κάθε ειδικότερο θέμα ή άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Άρθρο 98: Διατάξεις για το καθεστώς ενίσχυσης των σταθμών Συμπααραγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης

Το άρθρο αυτό τροποποιεί τον υφιστάμενο μηχανισμό στήριξης μονάδων ΣΗΘΥΑ με τρόπο που το ποσό, με το οποίο θα αποζημιώνονται οι μεγάλες μονάδες ΣΗΘΥΑ από τον Ειδικό Λογαριασμό ΑΠΕ (ΕΛΑΠΕ), θα αυξηθεί. Ειδικότερα, πλέον μεγαλύτερο θα είναι το τμήμα του κόστους CO₂ των μονάδων ΣΗΘΥΑ που θα καλύπτεται από τον ΕΛΑΠΕ, δηλαδή από όλους τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας που εισφέρουν στον ΕΛΑΠΕ μέσω του ΕΤΜΕΑΡ, αλλά και από το κράτος (δηλαδή από όλους τους πολίτες) το οποίο κάθε χρόνο διοχετεύει ένα σημαντικό μέρος των δημοσίων εσόδων από τη δημοπράτηση δικαιωμάτων CO₂ στον ΕΛΑΠΕ.

Αυτή δε η αλλαγή γίνεται αποκλειστικά για τη στήριξη της νέας μονάδας ΣΗΘΥΑ με καύσιμο το ορυκτό αέριο της ΔΕΗ στην Καρδιά, η οποία θα καλύπτει τμήμα των αναγκών σε θέρμανση των πολιτών της Κοζάνης (κυρίως) και της Πτολεμαΐδας (δευτερευόντως). Και γίνεται για να μετατοπίσει τμήμα του κόστους που απαιτείται για την απόσβεση της νέας μονάδας από τους πολίτες των δύο αυτών πόλεων σε όλους τους πολίτες της χώρας. Διαφορετικά, το κόστος της τηλεθέρμανσης για τους πολίτες της Δυτικής Μακεδονίας θα ήταν υπέρογκο δεδομένου ότι το κόστος CO₂ αναμένεται να εκτοξευτεί ειδικά μετά το 2030.

Το γεγονός ότι χρειάζεται τροποποίηση νόμου για να καλυφθεί κατά 100% το ρίσκο της επένδυσης σε μια νέα μονάδα που καίει ορυκτό αέριο δείχνει από μόνο του πόσο ακατάλληλη είναι αυτή η επιλογή για τη θέρμανση των πολιτών της Κοζάνης και της Πτολεμαΐδας. Επιπλέον, η επιδότηση της καύσης ορυκτών καυσίμων κατά ένα τμήμα από τα έσοδα δημοπράτησης δικαιωμάτων CO₂ αντιβαίνει στην αναθεωρημένη οδηγία για το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (2023/959/ΕΕ), σύμφωνα με την οποία το 100%

των εσόδων δημοπράτησης κάθε κράτους μέλους πρέπει να διατίθεται για κλιματική δράση, πράγμα που προφανώς δεν συνάδει με την επιδότηση μιας νέας μονάδας ορυκτού αερίου. Τέλος, είναι άδικο για τους υπόλοιπους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας να επωμίζονται το κόστος μιας λανθασμένης επιλογής για την τηλεθέρμανση των πόλεων της Δυτικής Μακεδονίας, ειδικά όταν υπάρχουν βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις. **Προτείνεται ο ριζικός επανασχεδιασμός του συστήματος τηλεθέρμανσης για τις δύο αυτές πόλεις (το Αμύνταιο έχει ήδη λύσει το ζήτημα) με απόρριψη της οικονομικά και κλιματικά ασύμφορης λύσης της ΣΗΘΥΑ ορυκτού αερίου, αξιοποιώντας ένα κατάλληλο και ορθά σχεδιασμένο μίγμα τεχνολογιών καθαρής ενέργειας.**

Άρθρο 102: Περιθώριο απορρόφησης ισχύος - Τροποποίηση άρθρου 97 ν. 4951/2022

Είναι θετικό το γεγονός ότι διασφαλίζονται 4 MW για έργα αυτοπαραγωγής για ενεργειακές κοινότητες στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα, επιπλέον από τα 2 GW που προβλέφθηκαν με τον ν. 5037/2023.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα του ΔΕΔΔΗΕ (Φεβρουάριος 2024), τα εκκρεμή (μη ηλεκτρισμένα και μη ακυρωμένα) έργα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού από ενεργειακές κοινότητες πανελλαδικά είναι 442 και έχουν συνολική ισχύ 290.8 MW. Αναλύοντας αυτά τα δεδομένα σε επίπεδο υποσταθμού διαπιστώνεται ότι:

α) Αν το περιθώριο απορρόφησης ισχύος έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες τεθεί στα **200 KW**, όπως προτείνει το νομοσχέδιο, η συνεισφορά της ρύθμισης στη στήριξη του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων θα είναι ελάχιστη δεδομένου ότι θα μπορέσουν να ηλεκτριστούν μόλις **8.5 MW**.

β) Αν το όριο τεθεί στα **500 KW**, τότε τα εκκρεμή έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες που θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν τη ρύθμιση θα έχουν συνολική ισχύ **40.3 MW**.

γ) Αν τέλος το όριο τεθεί στο **1 MW** μόνο για έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες, τότε θα μπορέσουν να ηλεκτριστούν τέτοια έργα συνολικής ισχύος **73.6 MW**, ήτοι παραπάνω από το $\frac{1}{4}$ της συνολικής εκκρεμής ισχύος έργων αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων πανελλαδικά.

Επειδή η γρήγορη ηλεκτρίση μιας τέτοιας ισχύος έργων ΕΚΟΙΝ (73.6 MW) θα βοηθήσει πραγματικά τον θεσμό των ενεργειακών κοινοτήτων, **προτείνεται να συμπεριληφθεί στη ρύθμιση του άρθρου 102 διακριτά η κατηγορία έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες** (χωρίς έργα αυτοπαραγωγής του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα δηλαδή) ως εξής:

- **2 MW για έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες, για συστήματα ισχύος έως 1 MW**

και το υπόλοιπο των 2 MW να πάει στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα, δηλαδή

- **2 MW για αυτοπαραγωγούς του δευτερογενή και τριτογενή τομέα**

Με αυτόν τον τρόπο θα στηριχτεί ουσιαστικά ο θεσμός των ενεργειακών κοινοτήτων χωρίς να αλλάζει το όριο των 4 MW της αρχικής ρύθμισης αθροιστικά για έργα αυτοπαραγωγής του δευτερογενούς & τριτογενούς τομέα και ενεργειακών κοινοτήτων.

Επιπλέον, η εξαίρεση από τη ρύθμιση έργων ενεργειακών κοινοτήτων του ν. 4513/2018 ουσιαστικά ωθεί τις αντίστοιχες ενεργειακές κοινότητες να μετατραπούν είτε σε Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας είτε σε Ενεργειακή Κοινότητα Πολιτών, κάτι το οποίο με τη σειρά του προσθέτει ένα επιπλέον αχρειαστο βήμα και άρα μια ακόμη καθυστέρηση στην πορεία ηλεκτρίσης έργων. Για τον σκοπό αυτό **προτείνεται στη ρύθμιση να συμπεριληφθούν και έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες του ν.4513/2018.**

Τα παραπάνω αφορούν ομοίως και τις προβλέψεις του ίδιου άρθρου για το Μη Διασυνδεδεμένο Δίκτυο.

Επίσης, το άρθρο αυτό στη νέα παράγραφο 11, που προστίθεται στο άρθρο 97 του ν. 4951/2022, καταργεί στην πράξη το σχήμα αυτοπαραγωγής του ενεργειακού συμψηφισμού (net metering) όπως το γνωρίζαμε για να το υποκαταστήσει με το σχήμα του ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού (net billing). Ενώ επί της αρχής η αλλαγή δεν είναι λάθος, συντελείται καταρχάς νωρίτερα από ό,τι χρειάζεται και, το κυριότερο, χωρίς να είναι γνωστές οι βασικότερες παράμετροι εφαρμογής του νέου καθεστώτος του net billing, όπως οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί, οι χρεώσεις, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υπολογίζεται ο συμψηφισμός, ο τύπος, το περιεχόμενο και η διαδικασία κατάρτισης των συμβάσεων συμψηφισμού, οι τεχνικές προδιαγραφές και οι όροι λειτουργίας και χρήσης των συστημάτων αποθήκευσης, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα ή άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του νόμου 5037/2023 (άρθρο 64). Κινδυνεύει έτσι να «παγώσει» η πρόοδος της αυτοπαραγωγής στην Ελλάδα, η οποία τα τελευταία δύο χρόνια αποτέλεσε ίσως το πιο ελπιδοφόρο χαρακτηριστικό της ενεργειακής μετάβασης στην καθαρή ενέργεια που συντελείται στη χώρα μας, καθώς η ηλεκτρισμένη ισχύς έργων αυτοπαραγωγής από πολίτες, επιχειρήσεις, αγρότες, δήμους και ενεργειακές κοινότητες υπερ-τετραπλασιάστηκε (από 100 MW το 2021 σε 421 MW το 2023).

Για τους λόγους αυτούς **προτείνεται μέχρι να οριστικοποιηθεί το πλαίσιο του συστήματος του ενεργειακού ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού (προϋποθέσεις, περιορισμοί, χρεώσεις, όροι λειτουργίας συστημάτων, τιμές αποζημίωσης, συμβάσεις κá) οι ενεργειακές κοινότητες, τα νοικοκυριά και οι μικρές επιχειρήσεις να εξαιρεθούν της ρύθμισης για ένα εύλογο μεταβατικό χρονικό διάστημα.** Ειδικότερα, **προτείνεται η τροποποίηση της νέας παραγράφου 11 που προστίθεται στο άρθρο 97 του ν.4951/2022 ως εξής:**

«11. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η υποβολή νέων αιτήσεων στους αρμόδιους Διαχειριστές του ΕΔΔΗΕ ή του ΕΣΜΗΕ για τη χορήγηση Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης για την ανάπτυξη σταθμών ΑΠΕ του άρθρου 14Α του ν. 3468/2006, επιτρέπεται αποκλειστικά για τις περιπτώσεις σταθμών ΑΠΕ του προγράμματος «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη», σταθμών ΑΠΕ με ισχύ μέχρι 30 kW που αναπτύσσονται από αγρότες εγγεγραμμένους στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων του ν. 3874/2010 (Α' 151) για εγκαταστάσεις αγροτικών εκμεταλλεύσεων του ν. 3874/2010 και αγροτικών χρήσεων, σταθμών ΑΠΕ από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως ορίζεται στην περ. Β της παρ. 1 του άρθρου 14 ν. 4270/2014 (Α' 143) και νομικών προσώπων, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημόσιους σκοπούς καθώς και σταθμών ΑΠΕ που αναπτύσσονται αποκλειστικά, για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών πολιτών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας και νοικοκυριών που πλήττονται από την ενεργειακή ένδεια, σύμφωνα με την υπό στοιχεία

ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/89335/5599/27.9.2021 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 4447), όπως εκάστοτε ισχύει, καθώς για σταθμούς ΑΠΕ με ή χωρίς σύστημα αποθήκευσης που αναπτύσσονται από Ενεργειακές Κοινότητες του ν.4513/2018, Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας και Ενεργειακές Κοινότητες Πολιτών του νόμου 5037/2023, για σταθμούς ΑΠΕ με ή χωρίς σύστημα αποθήκευσης που αναπτύσσονται από νοικοκυριά για οικιακή κατανάλωση και μικρές επιχειρήσεις.»

Μέρος Β' Κεφάλαιο Β'

Με αφορμή τις ρυθμίσεις για την ανάπτυξη των υπεράκτιων αιολικών πάρκων, θέλουμε να επαναφέρουμε την ανάγκη θέσπισης ισχυρών ασφαλιστικών δικλείδων, ώστε αφενός να επιτευχθεί η επιτάχυνση των ΑΠΕ και αφετέρου να διασφαλιστεί η εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Με δεδομένα τα τεράστια κενά που έχει η χώρα στη συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία και ειδικά την εφαρμογή των υποχρεώσεων που αφορούν στις οδηγίες για τους οικοτόπους και τα άγρια πτηνά, η εφαρμογή μέτρων για την ανάπτυξη υπεράκτιων αιολικών πάρκων θα πρέπει να γίνει με τον πλέον αυστηρό τρόπο και λαμβάνοντας υπόψη τα σημαντικά διδάγματα που απορρέουν από την εγκατάσταση των ΑΠΕ στις χερσαίες εκτάσεις της χώρας. Ειδικότερα, είναι απαραίτητη η διασφάλιση εφαρμογής της υποχρέωσης δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων των σχεδίων ανάπτυξης των υπεράκτιων αιολικών πάρκων που σχεδιάζονται εντός ή πλησίον περιοχών Natura 2000.

Η ανάπτυξη των υπεράκτιων αιολικών πάρκων θα πρέπει να συμβάλλει σε παράλληλη επιτάχυνση των ενεργειών εκ μέρους της Πολιτείας για την εκπλήρωση των βασικών υποχρεώσεων που αφορούν στην προστασία της φύσης, ήτοι συμπλήρωση στόχων διατήρησης για όλες τις περιοχές Natura 2000, την ολοκλήρωση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, των Προεδρικών Διαταγμάτων και των Σχεδίων Διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές, καθώς και την έγκριση των σχεδίων δράσης ειδών που εκκρεμούν και την εφαρμογή όλων των σχεδίων δράσης ειδών και τύπων οικοτόπων. Επιπλέον, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι με βάση τις διεθνείς, ευρωπαϊκές αλλά και εθνικές δεσμεύσεις (ν. 5037/2023), η Ελλάδα το επόμενο διάστημα και το αργότερο ως το 2030 θα επεκτείνει το δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών της ώστε να καλύπτουν το 30% των υδάτων της. Για την αποφυγή τυχόν μελλοντικών συγκρούσεων, είναι απαραίτητο να υπάρξει συνέργεια μεταξύ των αρμόδιων θεσμών και των αντίστοιχων σχεδιασμών για την επίτευξη με συμπληρωματικό τρόπο τόσο των κλιματικών και ενεργειακών στόχων όσο και των στόχων για την προστασία και αποκατάσταση της φύσης.

Παράλληλα, θα πρέπει να επιταχυνθεί η ολοκλήρωση της αναθεώρησης του Ειδικού Χωροταξικού Σχεδίου για τις ΑΠΕ ώστε η εγκατάσταση των ΑΠΕ να μην γίνεται στη βάση *ad hoc* σχεδιασμών αλλά στη βάση ενός νέου και ολοκληρωμένου σχεδιασμού που λαμβάνει υπόψη όλες τις πτυχές και προτεραιότητες: ενεργειακές, οικολογικές, κοινωνικές και πολιτιστικές.

Μέρος Β' Κεφάλαιο Γ'

Άρθρο 109: Καθορισμός πλαισίου περιορισμών παραγωγής σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης - Προσθήκη άρθρου 10Α στον ν. 4951/2022

Παρέχονται κατά βάση οι εξουσιοδοτικές διατάξεις για την έκδοση Υπουργικής Απόφασης με την οποία θα καθορισθεί το πλαίσιο περιορισμών παραγωγής σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, κατόπιν εισήγησης της Ομάδας Διοίκησης Έργου.

Ωστόσο, 1) το κρίσιμο ζήτημα του πλαισίου των περικοπών μετατίθεται σε μεταγενέστερο χρόνο αφού στην ουσία όλα θα ρυθμιστούν στην ΥΑ, καθορίζεται μόνο το αντικείμενο της εξουσιοδότησης, και 2) το νομοθετικό κείμενο περιλαμβάνει απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης, χωρίς να θέτει την ουσιαστική ρύθμιση του, έστω και σε γενικό, ορισμένο πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα. Μάλιστα, δεν προβλέπεται καμία προθεσμία για την έκδοση της ΥΑ, παρά μόνον ότι η Ομάδα Διοίκησης Έργου πρέπει να εισηγηθεί εντός 9 μηνών, με δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας αυτής, χωρίς όμως χρονικό περιορισμό ως προς την πιθανή παράταση (παρ. 2 αρ. 10^Α).

Προβλέπεται η **δυσνητική** θέσπιση ενός μηχανισμού αντιστάθμισης περικοπών, υπό τον οποίο τα έργα ΑΠΕ που δεν θα υφίστανται περικοπές λόγω τεχνικών δυσκολιών (κατά βάση τα μικρότερα έργα ΑΠΕ) θα αποζημιώνουν άλλα που υπόκεινται σε πρόσθετους περιορισμούς. Βέβαια, αυτός ο μηχανισμός θα τεθεί σε εφαρμογή μόνο μετά την έκδοση της ΥΑ του προτεινόμενου άρθρου 10^Α, οπότε μέχρι τότε παραμένει ασαφές το πλαίσιο του επιμερισμού των περικοπών.

Πάντως, πέραν αυτού του μηχανισμού αντιστάθμισης των *πρόσθετων* περικοπών, δεν προβλέπεται κανενός είδους αποζημίωση για το μέρος των περικοπών που θα εφαρμοστούν.

Άρθρο 110: Μεταβατικές διατάξεις μέχρι τον καθορισμό πλαισίου περιορισμών παραγωγής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης - Προσθήκη άρθρου 10Β στον ν. 4951/2022

Προβλέπονται μεταβατικές διατάξεις που θα εφαρμοστούν ως προς τα ζητήματα που αναμένεται να ρυθμιστούν με την ΥΑ του (προτεινόμενου) άρθρου 10^Α του ν. 4951/2022 σχετικά με τους περιορισμούς έγχυσης σε μονάδες ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, και μέχρι την έκδοσή της.

Το πρώτο ζήτημα που τίθεται είναι το γεγονός ότι, μέχρι την έκδοση της ΥΑ, για την έκδοση της οποίας δεν τίθεται κάποιο χρονικό όριο και απαιτείται να προηγηθεί η εισήγηση της Ομάδας Διοίκησης Έργου, η επιβολή των περιορισμών έγχυσης επαφίεται στην **απόλυτη ευχέρεια** του διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ/ του Διαχειριστή του Δικτύου με την έκδοση των Εντολών Περιορισμών Έγχυσης.

Μάλιστα, τα κριτήρια που τίθενται για την έκδοση αυτών των εντολών είναι αόριστα, αφού προβλέπεται ότι μπορούν να εκδίδονται «για λόγους που σχετίζονται με την **αξιοπιστία ή την ασφάλεια λειτουργίας του ΕΣΜΗΕ/ του Δικτύου**» (παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου 10Β),

«όταν παρατηρούνται προβλήματα στο σύστημα παραγωγής-μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία επιδεινώνονται από τη λειτουργία των Μονάδων ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, και αφού ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο περιορισμός της έγχυσης από Μονάδες ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ.» (παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 10B). Η εξειδίκευση και εφαρμογή των παραπάνω κριτηρίων, με βάση τα οποία οι διαχειριστές θα εκδίδουν τις σχετικές εντολές, συνεπάγεται ότι δεν μπορεί να διαπιστωθεί η τήρησή τους ούτε και να διασφαλιστεί οποιαδήποτε προβλεψιμότητα στην έκδοση των εντολών αυτών.

Το ζήτημα αυτό είναι εντονότερο εάν ληφθεί υπόψη ότι η περίοδος ισχύος του μεταβατικού καθεστώτος είναι αόριστου χρόνου (προβλέπεται περίοδος 9 μηνών από την 1^η Μαΐου 2024 για να εισηγηθεί η Ομάδα Διοίκησης Έργου στον Υπουργό ΠΕΝ, περίοδος που μπορεί όμως να παραταθεί επ' αόριστον).

Ακόμη, τίθενται τα εξής ερωτήματα: τι φύσεως θα είναι οι εντολές που θα εκδίδει, εάν θα μπορούν να αμφισβητηθούν από τους παραγωγούς, καθώς και με ποια κριτήρια θα γίνεται η κατανομή των περιορισμών μεταξύ περισσότερων παραγωγών (προτεραιοποίηση λόγω του πεπερασμένου του ηλεκτρικού χώρου), εφόσον δεν θα υπάρχουν ούτε συγκεκριμένα κριτήρια (που σε επόμενη φάση θα θέσει η ΥΑ που θα εκδοθεί), ούτε θα έχει προηγηθεί η εισήγηση-ανάλυση της Ομάδας Διοίκησης Έργου.

Ως γενικό σχόλιο πρέπει να καταγραφεί ότι, αντί να δημιουργείται άμεσα ένα πλαίσιο προβλέψιμο και αξιόπιστο στο οποίο οι παραγωγοί ΑΠΕ μπορούν να βασιστούν, εισάγονται αποσπασματικές, προσωρινές-μεταβατικές (και μάλιστα για αόριστο χρόνο) ρυθμίσεις, οι οποίες κινούνται στην αντίθετη κατεύθυνση.